

สรุปผลการวิจัยและอภิปราย

การวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิผลวิชาสังคมศึกษา วิชาวิธีสอนสังคมศึกษากับการฝึกสอนสังคมศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง" ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาปัญหาในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาในส่วนที่สัมพันธ์กับการเรียนหมวดวิชาสังคมศึกษากับวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาของนักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง คาดว่าผลการวิจัยเรื่องนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนหมวดวิชาสังคมศึกษา และวิธีสอนสังคมศึกษาตลอดจนการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 2 ประเภท คือ

- 1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม
- 2) ข้อมูลที่เป็นคะแนน

1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการฝึกสอนส่วนที่เกี่ยวกับการเรียนหมวดวิชาสังคมศึกษา วิธีสอนสังคมศึกษากับการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาพร้อมขอเสนอแนวทาง ๆ ในลักษณะแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบเติมคำ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นนักศึกษาฝึกสอนระดับชั้นปีที่ 4 ที่ฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกในโรงเรียนต่าง ๆ ภายในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 18 แห่ง จำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 56 คน

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละรายการ แล้วหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยนำหนักของคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยเรื่องนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 56 คน สถานภาพต่าง ๆ มีดังนี้

ก) เพศ

เป็นนักศึกษาชาย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.79 และนักศึกษาหญิง 55 คน คิดเป็นร้อยละ 98.21 แสดงให้เห็นว่า การฝึกสอนสาขาวิชาสังคมศึกษามีนักศึกษาหญิงมากกว่านักศึกษาชาย

ข) วุฒิเดิม

วุฒิเดิมของนักศึกษาก่อนที่จะเข้าศึกษาต่อคณะศึกษาศาสตร์โดยเฉลี่ยแล้วเป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายสามัญเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวนร้อยละ 58.93

รองลงมาคือ สำเร็จการศึกษาระดับ ปก.ศ.ต้น มีจำนวนร้อยละ 28.57

ค) ประสบการณ์สอน

นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาสอนสังคมศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เคยเป็นครูอาจารย์มาก่อนเลย นั่นคือยังไม่เคยทำการสอนมาเลย คิดเป็นจำนวนร้อยละ 93.36

รองลงมานักศึกษาที่เคยเป็นครูอาจารย์มาก่อนมีจำนวนเพียงร้อยละ 3.64 เท่านั้น แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีประสบการณ์ในการสอนหนังสือมาก่อนเลย

2) การเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก

นักศึกษาส่วนใหญ่ที่เลือกและตัดสินใจเรียนวิชาการสอนสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกเพราะ นักศึกษามีความรักและความชอบวิชาสังคมศึกษามากเป็นพิเศษ มีจำนวนถึงร้อยละ 59.65 และเหตุผลรองลงมาเป็นเพราะนักศึกษามีพื้นฐานวิชาสังคมศึกษามาเป็นอย่างดี มีจำนวนร้อยละ 15.79

3) การสังเกตการสอน

นักศึกษาส่วนใหญ่ได้สังเกตการสอนก่อนที่จะทำการฝึกสอนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ มีจำนวนร้อยละ 54.71 และมีจำนวนร้อยละ 20.75 ไม่ได้สังเกตการสอน

โรงเรียนที่ได้สังเกตการสอนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนรัฐบาลมีจำนวนร้อยละ 59.26

ระดับชั้นที่นักศึกษาส่วนมากได้สังเกตการสอน คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.ศ. 1) มีจำนวนร้อยละ 38.71 รองลงมาคือระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ม.ศ. 1) มีจำนวนร้อยละ 25.81

4) การฝึกสอน

นักศึกษาที่ทำการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ได้ฝึกสอนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.ศ. 1) มีจำนวนถึงร้อยละ 43.55 และรองลงมาฝึกสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

(ม.ศ. 1) มีจำนวนร้อยละ 29.03

ประเภทโรงเรียนที่ทำการฝึกสอนส่วนมากเป็นโรงเรียนสหศึกษาคือ ที่ตั้งนักเรียนชายและหญิงเรียนรวมกัน มีจำนวนร้อยละ 50.00

5) การนิเทศการฝึกสอน

นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการนิเทศ การฝึกสอนจากอาจารย์นิเทศก์เป็นจำนวนเฉลี่ยแล้ว 3 ครั้ง มีจำนวนร้อยละ 30.43 และที่ได้รับการนิเทศเป็นจำนวน 5 ครั้งขึ้นไป มีจำนวนร้อยละ 23.91

และวิธีการที่นักศึกษาได้รับการนิเทศ คือ การสอนในชั้นตลอดชั่วโมง มีจำนวนร้อยละ 48.75 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการนิเทศจากอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษามีความรู้สึกว่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีจำนวนร้อยละ 49.23 รองลงมาคือดีมาก มีจำนวน 32.31

6) ปัญหาก่อนการฝึกสอน

นักศึกษาส่วนใหญ่มีการเตรียมการฝึกสอนมาล่วงหน้าเป็นอย่างดีมีจำนวนร้อยละ 57.42 แต่นักศึกษาบางคนมีเวลาเตรียมตัวในการสอนน้อยมีจำนวนร้อยละ 42.59

สำหรับปัญหาที่นักศึกษาประสบมากที่สุด ก่อนที่จะทำการฝึกสอนคือ เรื่องการเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษามีจำนวนร้อยละ 40.00 รองลงมา ปัญหาที่ประสบในการฝึกสอนคือ การเลือกจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โบนัสเรียนมีจำนวนร้อยละ 37.14

7) ปัญหาขณะฝึกสอน

× ปัญหาที่นักศึกษาประสบมากที่สุด ในขณะที่ทำการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา คือ นักศึกษาฝึกสอนยังไม่สามารถที่จะจูงใจให้นักเรียนสนใจใฝ่การเรียนรู้วิชาสังคมศึกษามากเท่าที่ควร มีจำนวนร้อยละ 34.12

× รองลงมาคือ ปัญหาที่เกี่ยวกับเรื่องนักเรียนบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญของวิชานี้มากเท่าที่ควร มีจำนวนร้อยละ 21.18 นอกจากนั้นนักศึกษาฝึกสอนไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนให้เรียนสงบและเป็นระเบียบเรียบร้อยได้มีจำนวน ร้อยละ 16.47

8) ปัญหาการเรียนวิธีสอน

ปัญหาที่นักศึกษาประสบมากที่สุดเกี่ยวกับเรื่องการเรียนวิธีสอนวิชาสังคมศึกษา คือ เรื่องการสาธิตวิธีสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการใช้อุปกรณ์การสอน มีจำนวนร้อยละ 36.84

รองลงมาคือ ปัญหาเรื่องความรู้ที่ศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ยังไม่ลึกซึ้งเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการฝึกสอน มีจำนวนร้อยละ 27.63 นอกจากนี้แล้วนักศึกษายังประสบกับปัญหาเรื่องการทำบันทึกการสอนให้มีความชำนาญน้อยเกินไป มีจำนวนร้อยละ 17.11

9) ปัญหาการเรียนหมวดวิชาสังคมศึกษา

ปัญหาที่มักประสบในการเรียนหมวดวิชาสังคมศึกษาที่นักศึกษาได้ประสบมากที่สุด คือ การเรียนวิชาเนื้อหาในหมวดสังคมศึกษายังไม่ลึกซึ้งเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการฝึกสอน มีจำนวนร้อยละ 34.43

รองลงมาปัญหาที่นักศึกษาประสบมีความสอดคล้องตรงกัน 2 ประการ คือ เนื้อหาวิชาความรู้ที่ได้ศึกษามาในแต่ละวิชายังไม่มีความสัมพันธ์กันกับปัญหา

ที่ว่า มหาวิทยาลัยยังขาดหนังสือ ตำราเรียน หรือเอกสารที่ใช้ประกอบในการค้นคว้าหรือ
ทำรายงาน มีจำนวนร้อยละ 29.51

10) ปัญหาการนิเทศการฝึกสอน

สำหรับปัญหาในเรื่องการนิเทศการฝึกสอนที่นักศึกษาสาขาการสอนสังคมศึกษา
คือเรื่อง อาจารย์นิเทศกับอาจารย์ผู้สอนมีหลักการนิเทศที่ขัดแย้งกัน มีจำนวนร้อยละ
28.56

รองลงมาก็คือ ปัญหาที่เกี่ยวกับเรื่อง อาจารย์นิเทศ นิเทศการสอนน้อยครั้ง
เกินไป ไม่ค่อยอุทิศเวลาให้มากหรืออย่างเพียงพอ มีจำนวนร้อยละ 26.09

นอกจากนี้แล้ว นักศึกษาไม่มีปัญหาเรื่องอาจารย์นิเทศได้เลย มีจำนวนร้อยละ
34.78

11) ปัญหาการฝึกสอนในโรงเรียน

ปัญหาที่นักศึกษาประสบในการฝึกสอน ณ โรงเรียนที่ไปทำการฝึกสอนส่วน
มาก คือ การที่นักเรียนขาดความสนใจและตั้งใจในการเรียนที่เพียงพอ มีจำนวนร้อยละ
38.10

รองลงมา คือ ปัญหาที่ว่า บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนไม่ค่อย
เอื้ออำนวยในการสอนวิชาสังคมศึกษา มีจำนวนร้อยละ 29.76 และปัญหาการขาดอุปกรณ์
ที่ใช้ประกอบการสอน มีจำนวนร้อยละ 16.67

12) ปัญหาด้านการใช้อุปกรณ์การสอน

ปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอน ที่นักศึกษาสาขาการสอนสังคมศึกษา
ประสบมากที่สุด คือ เรื่องของอุปกรณ์การสอนที่ไม่เพียงพอ มีจำนวนร้อยละ 38.81

รองลงมาก็คือ ปัญหาสภาพห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยในการใช้อุปกรณ์การสอน
ที่ดีที่สุดมีจำนวนร้อยละ 20.90 และนักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนน้อย
เกินไปมีจำนวนร้อยละ 17.91

13) การปรับปรุงการเรียนการสอนหมวดวิชาสังคมศึกษา

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่ฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาเห็นสมควรในการปรับปรุงการเรียนการสอนในหมวดวิชาสังคมศึกษาก่อนอื่น คือเรื่องวิธีสอนและการออกข้อสอบวิชาสังคมศึกษา มีจำนวนร้อยละ 31.88

รองลงมาเรื่องที่เหมาะสมจะปรับปรุง คือ หลักสูตรและประมวลการสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มีจำนวนร้อยละ 23.19 นอกจากนี้แล้วเรื่องอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาที่เหมาะสมจะปรับปรุงการเรียนการสอนมีจำนวนร้อยละ 18.84

นอกจากนี้แล้วนักศึกษสาขาการสอนสังคมศึกษาเห็นว่าคณะศึกษาศาสตร์ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขโดยเร่งด่วนคือ เรื่องการออกข้อสอบ สมควรที่จะมีการออกข้อสอบโดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นโดยเสรีบ้างให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น มีจำนวนร้อยละ 32.35 และคณะศึกษาศาสตร์สมควรที่จะใช้คณาจารย์ผู้สอนในวิชาสังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนที่คมีจำนวนร้อยละ 26.47

14) การปรับปรุงด้านวิธีสอนสังคมศึกษา

ความคิดเห็นของนักศึกษาในเรื่องการปรับปรุงด้านวิธีสอนสังคมศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าควรปรับปรุงวิธีสอนของอาจารย์ที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันนี้มีจำนวนร้อยละ 34.43

รองลงมาคือ เรื่องการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการทำบันทึกการสอน (Lesson plan) มีจำนวนร้อยละ 24.59 และในเรื่องของการฝึกให้ทำบันทึกการสอนที่ถูกต้องและมีความชำนาญมากยิ่งขึ้นมีจำนวนร้อยละ 22.95

15) การปรับปรุงด้านการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา

สำหรับในด้านการฝึกสอนสังคมศึกษา นักศึกษามีความคิดเห็นว่า สมควรที่จะมีการปรับปรุงการฝึกสอนในเรื่องการเรียนวิธีสอนให้มีความละเอียดถี่ถ้วนมากยิ่งขึ้นกว่าที่ปฏิบัติอยู่ มีจำนวนร้อยละ 58.62

รองลงมาคือ เรื่องการฝึกหัดทำบันทึกการสอนให้มีความชำนาญยิ่งขึ้น มีจำนวนร้อยละ 22.41

2) ข้อมูลที่เป็นคะแนน ได้แก่ คะแนนหมวดวิชาสังคมศึกษา, คะแนนวิธีสอนสังคมศึกษา และคะแนนการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงในภาคต้นปีการศึกษา 2521 และได้นำมาหาค่าเฉลี่ยแต่ละคน แจกแจงในรูปแบบตารางความถี่ที่เรียกว่า "ตารางสองทาง" ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ก) ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนหมวดวิชาสังคมศึกษากับคะแนนการฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอนสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาได้คะแนนหมวดวิชาสังคมศึกษามีค่าเท่ากับ P และได้คะแนนการฝึกสอนสังคมศึกษาเท่ากับ P ด้วยเช่นกัน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 85.48 และนักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้คะแนนหมวดวิชาสังคมศึกษาเท่ากับ G และได้คะแนนการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาเท่ากับ G ด้วย เช่นกัน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 14.52

ข) ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนวิชาการเรียนวิธีสอนสังคมศึกษากับการฝึกสอนสังคมศึกษา นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้คะแนนวิธีสอนสังคมศึกษาเท่ากับ P และได้คะแนนการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาเท่ากับ P ด้วยเช่นกัน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 82.26

นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้คะแนนวิธีสอนสังคมศึกษาเท่ากับ P และได้คะแนนการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา G คิดเป็นจำนวนร้อยละ 14.00

และนักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้คะแนนวิธีสอนสังคมศึกษาเท่ากับ G และได้คะแนนการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาเท่ากับ G ด้วยเช่นกัน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 3.23

3) ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งที่ได้จากแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้นำเอาหมวดวิชาสังคมศึกษามาใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา มากหรือน้อยเพียงใด ผลการวิจัยสรุปออกมาได้ดังนี้ คือ

การนำวิชาสังคมศึกษามาใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา

สำหรับการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษานักศึกษาได้นำความรู้วิชาสังคมศึกษามาใช้ในการฝึกสอน สรุปได้ดังนี้ คือ

- วิชา HI 221 (ประวัติศาสตร์ไทย I)
 วิชา HI 222 (ประวัติศาสตร์ไทย II)
 วิชา HI 331 (ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้)

ทั้ง 3 วิชาดังกล่าว นักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นว่า ให้นำวิชาเหล่านี้มาใช้ในการฝึกสอนสังคมศึกษาอยู่ในลักษณะที่ "น้อย" คือไม่ค่อยได้นำวิชาประวัติศาสตร์มาช่วยในการฝึกสอนสังคมศึกษามากเท่าที่ควร

และวิชา HI 402 (วิเคราะห์เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก) นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ให้นำมาใช้ในการฝึกสอนสังคมศึกษาในลักษณะที่ "น้อยที่สุด" คือเกือบจะไม่ได้นำไปใช้เลย

- วิชา GE 241 (การอ่านแผนที่และรูปถ่ายทางอากาศ)
 วิชา GE 224 (ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ)

วิชาทั้ง 2 วิชา นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ให้นำวิชาภูมิศาสตร์ไปใช้ในการฝึกสอนสังคมศึกษาในลักษณะ "น้อย"

- วิชา GE 213 (ภูมิศาสตร์กายภาพ)
 วิชา GE 253 (ภูมิศาสตร์ประเทศไทย)

วิชาทั้ง 2 วิชา นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ให้นำวิชาภูมิศาสตร์ไปใช้ในการฝึกสอนสังคมศึกษาในลักษณะ "ปานกลาง"

วิชา PY 213 (พุทธปรัชญาเบื้องต้น) นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ให้นำไปใช้ในการฝึกสอนสังคมศึกษาอยู่ในลักษณะ "น้อย" และวิชา PY 210 (หลักธรรมในพุทธศาสนา) นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ให้นำไปใช้ในการฝึกสอนสังคมศึกษาอยู่ในลักษณะ "ปานกลาง"

- วิชา SO 325 (พัฒนาการชุมชน)
 วิชา EC 304 (เศรษฐกิจการศึกษา)
 วิชา EC 299 (เศรษฐศาสตร์ไทย)

ทั้ง 3 วิชา นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ได้นำมาใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา
อยู่ในลักษณะ "น้อย"

วิชา HI 101 (ประวัติศาสตร์อารยธรรมตะวันตก)

วิชา HI 102 (ประวัติศาสตร์อารยธรรมตะวันออก)

วิชา HI 314 (ประวัติศาสตร์เอเชียใต้)

ทั้ง 3 วิชา นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ได้นำมาใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา
อยู่ในลักษณะ "น้อย"

วิชา HI 451 (ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้สมัยใหม่)

วิชา HI 462 (ประวัติศาสตร์ยุโรปสมัยปัจจุบัน)

วิชา HI 483 (ประวัติศาสตร์สหรัฐในศตวรรษที่ 20)

วิชาทั้ง 3 วิชา นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ได้นำมาใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคม-
ศึกษาอยู่ในลักษณะ "น้อยที่สุด"

วิชา GE 323 (ภูมิศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน)

วิชา GE 424 (ภูมิศาสตร์การเมือง)

ทั้ง 2 วิชา นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ได้นำมาใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา
อยู่ในลักษณะ "น้อย"

สำหรับวิชา GE 225 (ภูมิศาสตร์ประชากรและสิ่งแวดล้อม) นักศึกษาฝึกสอน
มีความคิดเห็นว่ นำมาใช้ในการฝึกสอนสังคมศึกษาอยู่ในลักษณะ "ปานกลาง"

วิชา SO 160 (ปัญหาสังคม)

วิชา SO 205 (การเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม)

วิชา SO 260 (ประชากรศาสตร์)

ทั้ง 3 วิชา นักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นว่ ได้นำมาใช้ในการฝึกสอนสังคม-
ศึกษาอยู่ในลักษณะ "ปานกลาง"

ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักศึกษาฝึกสอน

ในการฝึกสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงในโรงเรียนต่าง ๆ ประจำภาคต้นปีการศึกษา 2521 นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องปัญหาตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาที่ได้ประสบด้วยตนเอง พอที่จะสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะออกมาได้ดังต่อไปนี้ คือ

1) ปัญหาคำแนะนำการฝึกสอน

1.1 ตัวนักเรียน ปัญหาคำแนะนำการฝึกสอนที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนนั้น นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้ประสบปัญหาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ คือ

ปัญหาความสนใจและตั้งใจเล่าเรียนวิชาสังคมศึกษา นักศึกษาบางคนไม่สนใจตั้งใจเล่าเรียน มักจะคุยหรือส่งเสียงดังไม่มีสมาธิในการตั้งใจฟังคำอธิบายจากนักศึกษาฝึกสอน โดยเฉพาะในช่วงโมงตอนท้าย ๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนเสียไป

ปัญหาเรื่องจำนวนของนักเรียนมากเกินไป ปัญหาที่นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาประสบที่สำคัญคือ จำนวนนักเรียนในชั้นเรียนบางห้องมีจำนวนมากเกินไป ทำให้ยากและลำบากในการดูแลควบคุมชั้นเรียนให้มีระเบียบวินัยได้ดี

ปัญหาคำแนะนำอุปกรณ์การเรียน ปัญหาอีกด้านหนึ่งที่นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาประสบคือ นักเรียนบางคนไม่มีอุปกรณ์การเรียนครบและพร้อมที่จะเรียน เช่น ไม่มีสมุดจดงานหรือ ไม่มีหนังสือแบบเรียน ทำให้ไม่สามารถจะเรียนได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผลส่วนตัวที่ว่าเด็กนักเรียนมีฐานะยากจน บิดามารดาไม่มีเงินที่จะสนับสนุนในการศึกษาของบุตรหรือมีบุตรมากเกินไป เป็นต้น

ปัญหาเรื่องเนื้อหาในบทเรียน นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาประสบกับปัญหาในค่านักเรียนไม่สนใจในการศึกษาวิชาสังคมศึกษามักจะมีความรู้สึกเบื่อหน่ายในบางบทเรียน เพราะมีความรู้สึกว่าบางบทเรียนล้าสมัยไม่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันของบ้านเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ปัญหาเรื่องความประพฤติส่วนตัว ปัญหาที่นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา ประสบอีกด้านหนึ่งคือ เรื่องที่ว่า นักเรียนบางคนมักจะทะเลาะเข้าเหย หรือเล่นกันในระหว่างสอน ทำให้ต้องเสียเวลาในการอบรมสั่งสอนความประพฤติ ศีลธรรม มรรยาท ตลอดจนนักเรียนบางคนไม่เกรงใจนักศึกษาฝึกสอน มักจะเชื่อฟังแต่เฉพาะอาจารย์ประจำเท่านั้น นอกจากนี้แล้วนักเรียนบางคนชอบทำตัวสนิทสนมเป็นพิเศษกับนักศึกษาฝึกสอนจนมากเกินไป

ปัญหาด้านการสอน นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาประสบนอกเหนือจากปัญหาดังกล่าว อาทิเช่น นักเรียนมีความต้องการให้สอนเฉพาะเนื้อหาในบทเรียนเท่านั้น ไม่สนใจที่จะได้รับความรู้อื่นๆออกไป หรือบางครั้งนักเรียนมีการลองถามนักศึกษาว่าจะมีความรู้ที่จะสอนตนใดหรือไม่ นอกจากนี้นักเรียนบางคนยังขาดเรียนบ่อยครั้ง หรือเข้าห้องเรียนสายเกินไป

1.2 นักศึกษาฝึกสอน สำหรับปัญหาการฝึกสอนในด้านที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอนนั้นพอที่จะสรุปออกมาได้ดังนี้ คือ

ปัญหาด้านการสอน นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาประสบปัญหาในเรื่องความไม่มั่นใจในตนเองในขณะที่ทำการสอน กล่าวคือ ไม่สามารถที่จะอธิบาย ชี้แจงหรือยกตัวอย่างให้ชัดเจน ในรายละเอียดต่าง ๆ ตลอดจนขยายความให้ถี่ถ้วนมากยิ่งขึ้นในแต่ละบทเรียน เพื่อให้จะให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้นได้

ปัญหาจำนวนชั่วโมงการสอน ปัญหาที่นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาประสบอีกประการหนึ่ง คือ จำนวนชั่วโมงการสอนวิชาสังคมศึกษามีน้อยเกินไปในแต่ละครั้ง ทั้งนี้เพราะอาจารย์ผู้สอนวิชาอื่นมีการสอนเกินชั่วโมงของตนทำให้เสียเวลาชั่วโมงสังคมศึกษาไป

ปัญหาด้านอาจารย์พี่เลี้ยง ปัญหาที่นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาประสบอีกด้านหนึ่งคือ อาจารย์พี่เลี้ยงบางคนไม่ให้ความเป็นอิสระ มักจะมีการควบคุมนักศึกษามากจนเกินไป

ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษามีปัญหาในด้านเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ปรับปรุงปัญหาด้านต่าง ๆ ที่ตนเองเพิ่มสมควรและเหมาะสมนั้นน้อยจนเกินไป

1.3 อุปกรณ์การสอน ปัญหาการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การสอน นั้น ปรากฏว่านักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาประสบปัญหาสรุปผลออกมาได้ดังนี้ คือ

ปัญหาการใช้อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมและมีความสอดคล้องสัมพันธ์กับบทเรียนวิชาสังคมศึกษา ปรากฏว่านักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาไม่สามารถหาอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนบางบทในวิชาสังคมศึกษาได้ บางครั้งทำให้เกิดปัญหาในการสอนบางบทเพราะไม่มีอุปกรณ์การสอนนั่นเอง

ปัญหาห้องสมุดโรงเรียน นอกจากปัญหาดังกล่าว นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาประสบคือ ห้องสมุดในโรงเรียนที่ไปทำการฝึกสอนขาดหนังสือ ตำรา หรือเอกสารต่าง ๆ เพื่อช่วยประกอบการค้นคว้าอ่านเพิ่มเติมในการเตรียมตัวสอน

ปัญหาด้านการเงิน นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา ยังประสบปัญหาในด้านการเสียค่าใช้จ่ายสูงในการทำอุปกรณ์การสอนตลอดจนการจัดทำเอกสารประกอบการสอนต่าง ๆ จำนวนเงินสูงอยู่มาก

1.4 สภาพสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับด้านสภาพสิ่งแวดล้อม นั้น ผลปรากฏว่านักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาประสบปัญหาสรุปผลออกมาได้ดังนี้ คือ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียน เนื่องจากบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนบางแห่งไม่เอื้ออำนวยส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะมีสิ่งรบกวนจากภายนอก เช่นการตอกเสาเข็มเพื่อก่อสร้างตึกใหม่, เสียงรบกวนจากรถยนต์ภายนอก เป็นต้น

ปัญหาที่พักอาศัย นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาบางคนประสบปัญหาการเดินทางระหว่างที่พักอาศัยกับโรงเรียนที่ฝึกสอนเนื่องจากระยะทางห่างไกล และการจราจรติดขัดมาก ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางไปและกลับ

ปัญหาที่พักในการเตรียมตัวสอน นักศึกษาฝึกสอนบางคนประสบปัญหาบางโรงเรียนไม่ให้ความสะดวก ความสบายในที่พักในการเตรียมตัวสอน ทำให้ไม่สะดวกและมีที่ เป็นสัดส่วนเฉพาะตน

2) ข้อเสนอแนะการเรียนมหาวิทยาลัย

ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา นักศึกษาฝึกสอนได้ให้ข้อเสนอแนะในการเรียนมหาวิทยาลัยในด้านต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการเรียนการสอน นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในการเรียนมหาวิทยาลัยในด้านการเรียนการสอนเรียงลำดับมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้

สมควรที่จะมีการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยโดยจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์ที่นักศึกษาจะสามารถนำความรู้ไปใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมได้อย่างดี

สมควรที่จะมีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์บ้านเมืองในสังคมปัจจุบันให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

สมควรที่จะจัดให้มีทัศนศึกษานอกสถานที่ในบางบทเรียนประกอบเพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้ตลอดจนมีประสบการณ์ตรงเพิ่มมากยิ่งขึ้น

สมควรที่อาจารย์ผู้สอนมหาวิทยาลัยแนะแนวทางตลอดจนมอบหมายในการให้นักศึกษารู้อักทำรายงานเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันของโลก

2.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน สำหรับข้อเสนอแนะที่นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้ให้ไว้ในการเรียนมหาวิทยาลัย โดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ คือ

อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาสมควรที่จะเป็นผู้มีประสบการณ์ตลอดจนมีความรู้ทันสมัย และรู้จักนำเอาความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาอยู่เสมอ

อาจารย์ผู้สอนมหาวิทยาลัยสมควรที่จะปรับปรุงเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาให้ทันสมัยและใหม่อยู่เสมอ ตลอดจนมีเทคนิคและวิธีการสอนที่ดีในการจูงใจให้วิชาสังคมศึกษาน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

อาจารย์ผู้สอนหมวดสังคมศึกษาสมควรที่จะฝึกหัดและแนะนำให้นักศึกษารู้จักนำเอาเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาไปใช้ในการทำบันทึกการสอนให้ชำนาญเพิ่มมากยิ่งขึ้น

2.3 ค่านหลักสูตร นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในค่านที่เกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษาดังนี้ คือ

สมควรที่จะมีการเพิ่มหลักสูตร โดยสามารถนำเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาไปใช้ในการฝึกสอนเพิ่มขึ้น อาทิ เช่น วิชาหน้าที่พลเมือง

เนื้อหาที่มีอยู่ในหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาที่นำไปใช้สอนแต่ละบทสมควรที่จะมีข้อเสนอแนะในการใช้อุปกรณ์การสอนที่จะสามารถนำไปปฏิบัติจริงในการฝึกสอนได้ เพื่อให้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนเพิ่มมากยิ่งขึ้น

2.4 ค่านตำราเรียน นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในการเรียนหมวดวิชาสังคมศึกษาไว้ดังนี้ คือ

สมควรที่จะจัดให้มีหนังสือ เอกสาร ตำราต่าง ๆ ที่ช่วยในการค้นคว้าในห้องสมุดคณะศึกษาศาสตร์เพิ่มมากยิ่งขึ้น

สมควรที่จะจัดให้มีตำราหรือแบบเรียนที่ทันสมัยอยู่เสมอและจัดพิมพ์เป็นจำนวนมากเพื่อให้เพียงพอแก่ความต้องการของนักศึกษา

สมควรที่อาจารย์แต่งตำราเรียนวิชาสังคมศึกษาให้เนื้อหาในแทบบทเรียนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันโดยนักศึกษารอ่านแล้วมีความเข้าใจต่อเนื่องกัน

3) ข้อเสนอแนะการเรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา

นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาที่ได้ทำการฝึกสอนในโรงเรียนรัฐบาลต่าง ๆ ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2521 ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับในการเรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาได้ดังนี้ คือ

3.1 ค่านอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนสมควรที่จะจัดชั่วโมงการเรียนให้แก่นักศึกษาได้ฝึกก่อนการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาเพิ่มมากยิ่งขึ้น อาจจะจัดให้เป็นรายบุคคลมากกว่าที่จะเป็นจำนวนกลุ่ม เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาสมควรที่จะมีการแสดงสาธิตการใช้ อุปกรณ์การสอนเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นแนวทางในการที่นักศึกษาจะสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ในขณะที่ออกไปฝึกสอนจริง

อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสมควรที่จะมีการพานักศึกษาไปดูวิธีสอนที่ดีในโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการที่นักศึกษาจะสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ในการฝึกสอน

อาจารย์ผู้สอนสมควรที่จะเน้นในเรื่องการจัดกิจกรรมประกอบการสอนในบทเรียนเพื่อให้เป็นแนวทางที่นักศึกษาจะสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ในขณะที่ออกทำการฝึกสอน

อาจารย์ผู้สอนสมควรที่จะมีเวลาอุทิศให้นักศึกษาสามารถที่จะพบปะสอบถามข้อสงสัยหรือปัญหาด้วยตนเองให้มากยิ่งขึ้น

3.2 ด้านการเรียนการสอน สมควรที่จะมีการเพิ่มวิชาเนื้อหาในการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

สมควรที่จะมีการฝึกหัดทำบันทึกการสอนให้มีความชำนาญเพิ่มมากยิ่งขึ้นและสามารถนำไปใช้ในการฝึกสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมควรที่จะมีการ เปิดโอกาสให้นักศึกษามีการทดลองฝึกสอน โดยทั่วถึงทุกคน เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางล่วงหน้าก่อนที่จะได้ออกฝึกสอนจริง

สมควรที่จะ เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาเพิ่มมากยิ่งขึ้น อาทิเช่น มีการซักถาม หรือ เสนอความคิดเห็นประกอบ เป็นต้น

สมควรที่จะจัดให้นักศึกษาเป็นกลุ่มย่อย ๆ ในการเรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ และขจัดปัญหาในการออกฝึกสอนจริง

สมควรที่จะจัดให้มีการฉายภาพยนตร์ประกอบการเรียนการสอนในบางบทเรียนเพื่อมิให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่าย

สมควรที่จะมีการแบ่งการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมงให้เป็นสัดส่วน เพื่อให้เป็นแนวทางแก่นักศึกษานำไปใช้ในการปฏิบัติจริงเมื่อฝึกสอน

4) ข้อเสนอแนะการฝึกสอน

นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการฝึกสอน จาก การที่ได้ฝึกสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ระดับมัธยมศึกษา สรุปข้อเสนอแนะเรียงลำดับจาก มากไปหาน้อย ดังนี้ คือ

4.1 การนิเทศการฝึกสอน ปัญหาอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคม- ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในค่านอาจารย์นิเทศก์ กล่าวคือ สมควรที่อาจารย์นิเทศก์จะออก นิเทศนักศึกษาในระยะที่ออกทำการฝึกสอนใหม่ ๆ ให้มีจำนวนมากครั้งขึ้น เพื่อให้นักศึกษา เกิดความรู้สึกรอบอุ้มใจ ตลอดจนสามารถที่จะปรึกษาหรือหาข้อแก้ไขแนะนำจากอาจารย์ นิเทศก์ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

ปัญหาจำนวนอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้ให้ข้อเสนอ แนนใน เรื่องการจัดจำนวนอาจารย์นิเทศก์เพิ่มมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ได้สัดส่วนพอเหมาะกับจำนวน นักศึกษา และได้มีโอกาสดูแลนักศึกษาได้ใกล้ชิดและทั่วถึงทุกคน

4.2 นักศึกษาฝึกสอน ปัญหาโรงเรียนฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา ได้ให้ข้อเสนอแนะในการฝึกสอนที่ว่า สมควรที่จะมีการ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกโรงเรียน ที่ตนปรารถนาจะฝึกสอน หรือมีโอกาสเลือกวิชาที่ตนเองถนัดบ้างแทนที่จะมีการบังคับแต่เพียง อย่างเดียวเท่านั้น

ปัญหาด้านเกียรติยศ นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาให้ข้อเสนอแนะในเรื่อง การฝึกสอนว่า คณะศึกษาศาสตร์สมควรที่จะหามาตรการบางอย่างในอันที่จะให้นักศึกษา ฝึกสอนได้รับการยกย่อง เคารพและให้ความสำคัญไม่น้อยไปกว่าเป็นครูอาจารย์คนหนึ่ง

4.3 การฝึกสอน ปัญหาการเรียนภาคทฤษฎี นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา ได้ให้ข้อเสนอแนะในการฝึกสอนไว้ดังนี้ สมควรที่จะมีการเรียนภาคทฤษฎีในคณะศึกษาศาสตร์ สามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกสอนอย่างมีประสิทธิภาพและมีความสัมพันธ์กัน

ปัญหาด้านการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้ให้ ข้อเสนอแนะว่า สมควรที่จะได้มีการสอนวิธีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ตลอดจนการยกตัว อย่างหรือประสบการณ์จากอาจารย์ผู้สอนที่ได้รับมาโดยตรง เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำเอา

ไปใช้เป็นแนวทางหรือตัวอย่างได้

ปัญหาระยะเวลา นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า สมควรที่จะมีการฝึกสอนล่วงหน้า เพื่อป้องกันความประหม่า คั่นเต้น ตกใจ ตลอดจนมีการเตรียมตัวศึกษาแบบเรียนที่จะฝึกสอนล่วงหน้าในระยะเวลาานพอสมควร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิ์ผลวิชาสังคมศึกษาวิชาวิชีสอนสังคมศึกษากับการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งปรากฏว่าในส่วนที่เป็นคะแนนนั้น นักศึกษาฝึกสอนสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาได้คะแนน P ในหมวดวิชาสังคมศึกษาและในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาค้นคิดเป็นจำนวนร้อยละ 84.48 ในขณะที่นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้คะแนน G ในหมวดวิชาสังคมศึกษาและในการฝึกสอนค้นคิดเป็นจำนวนร้อยละ 14.52 แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนหมวดวิชาสังคมศึกษากับคะแนนฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาในเกรด P นั้นอยู่ในระดับที่สูงกว่า เมื่อเทียบกับความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนหมวดวิชาสังคมศึกษากับคะแนนฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาในเกรด G ทั้งนี้เนื่องมาจากระดับการวัดผลตัดสินการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้นมีลักษณะที่พิเศษแตกต่างไปจากระบบการวัดผลของสถาบันอื่น ๆ กล่าวคือ การวัดผลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้นได้กำหนดไว้เป็นลักษณะ 3 ประเภท คือ

เกรด P หมายถึงสอบผ่าน (Pass) อยู่ในช่วงคะแนน ระหว่าง 60-75 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.25

เกรด G หมายถึงผลการสอนดี (Good) อยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 75-100 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

และเกรด F หมายถึง การสอบตก (Fail) อยู่ในช่วงคะแนนต่ำกว่า 60 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0

จากลักษณะการวัดผลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงดังกล่าวข้างต้นจะพบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในหมวดวิชาสังคมศึกษาและการฝึกสอนสังคมศึกษานั้นลักษณะคะแนนส่วนใหญ่จะเกาะกลุ่มอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ไม่มีการกระจาย คือ นักศึกษาส่วนใหญ่จะได้เกรด P ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนหมวดวิชาสังคมศึกษากับคะแนนการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับเกรด อยู่ในระดับที่สูง คือ มีนักศึกษาที่ได้คะแนน P ในวิชาสังคมศึกษา และในการฝึกสอนด้วย ถึงร้อยละ 84.48 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์

ระหว่างคะแนนหมวดวิชาสังคมศึกษากับคะแนนการฝึกสอนสังคมศึกษาในระดับเกรด C มีนักศึกษาที่ได้คะแนนอย่างนี้ จำนวนเพียงร้อยละ 14.52 เท่านั้น

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษากับคะแนนฝึกสอนนั้น ปรากฏว่า มีนักศึกษาฝึกสอนสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาที่ได้คะแนน P ในวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาและในการฝึกสอนสังคมศึกษาค้นย คิดเป็นร้อยละ 82.26 ขณะที่นักศึกษาได้คะแนน P ในวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา แต่ได้คะแนน G ในการฝึกสอนคิดเป็นจำนวนร้อยละ 14.00 กับนักศึกษาได้คะแนน G ในวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาและการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา คิดเป็นจำนวนร้อยละ 3.23 นับว่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษากับคะแนนการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับเกรด P อยู่ในระดับที่สูงเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากลักษณะการวัดผลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ทำให้เกิดการเกาะกลุ่มของคะแนนมาก ไม่มีการกระจายตามลักษณะทั่วไป แต่นักศึกษาส่วนใหญ่ได้เกรด P คือผ่าน

สำหรับผลการวิจัยในส่วนที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์สอดคล้องของการเรียนหมวดวิชาสังคมศึกษากับการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษานั้นปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สิ่งที่เรียนในวิชาสังคมศึกษามีลักษณะสอดคล้องสามารถนำไปใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับน้อยถึง 7 วิชา จากจำนวน วิชาบังคับ 25 วิชา เช่น วิชาประวัติศาสตร์ไทย 1 การอ่านแผนที่และรูปถ่ายทางอากาศ การพัฒนาชุมชน เศรษฐศาสตร์การศึกษา และภูมิศาสตร์การเมือง เป็นต้น

และวิชาสังคมศึกษาเห็นว่าสอดคล้องและสามารถนำไปใช้ในการฝึกสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีจำนวน 4 วิชา จากจำนวนวิชาบังคับ 25 วิชา เช่น วิชาวิเคราะห์เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก ประวัติศาสตร์เอเชีย เป็นต้น แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาอาจเข้าใจผิดว่า การเรียนวิชาเฉพาะด้านสังคมศาสตร์นั้น จะสามารถนำไปใช้ได้โดยตรงกับนักเรียนในโรงเรียน จึงทำให้นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาที่มีความคิดเห็นว่า วิชาสังคมศึกษาบางวิชานำไปใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับน้อยและน้อยที่สุด เช่น วิชาวิเคราะห์เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก วิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา เป็นต้น

ทั้งนี้เพราะหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา นั้นเป็นการประยุกต์นำเอาวิชาสังคม-ศาสตร์ที่ศึกษาจากระดับอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัย เพื่อนำไปใช้ในการสอนให้แก่ นักเรียนในโรงเรียน โดยนำไปใช้เป็นแนวทางใหม่ ในการปฏิบัติชีวิตประจำวันของนักเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาวะสังคมและสิ่งแวดล้อมของสังคมนั้น ๆ ต่อไปอย่างเหมาะสม

ด้วยเหตุนี้เองในการเรียนหมวดวิชาสังคมศึกษานั้นอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา จึงต้องเป็นในเรื่อง แนวความคิดรวมยอดเบื้องต้นกับการแสวงหาความรู้ใหม่ในแต่ละสาขาวิชาพร้อมทั้งแนะนำแหล่งความรู้เพิ่มเติมให้แก่ นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ นักศึกษาวิชาการสอนสังคมศึกษารู้จักนำความรู้ในแต่ละวิชาที่ศึกษาไปในหมวดสังคมศึกษาไปประยุกต์ใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสมต่อไปในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา

นอกจากนี้ผลการวิจัยในส่วนที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์สอดคล้องระหว่าง การเรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา กับการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา ผลปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การเรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาสามารถนำไปใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ เช่น การเรียนวิธีการตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม, การเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา, การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป็นต้น

และการเรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาสามารถนำไปใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมที่จัดขึ้น ความรู้ในการแนะนำหนังสืออ้างอิงประกอบการค้นคว้าของนักเรียนแสดงให้เห็นว่า การเรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษายังไม่สอดคล้องสัมพันธ์กับการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องตรงกับผลการวิจัยของภนิกา คุสกุล¹ ที่กล่าวถึงความคิดเห็นของนิสิต นักศึกษาครู และบัณฑิตต่อโปรแกรมสังคมศึกษาที่ว่า "การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษานั้นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่า

¹ภนิกา คุสกุล, อ้างแล้ว, หน้า 137-139

อาจารย์ผู้สอนวิชาวิชีสอนสังคมศึกษาเน้นการฝึกฝนด้านความรู้ความจำมากเกินไปในขณะที่เรียนวิชาวิชีสอนสังคมศึกษาและเมื่อทำการวัดผลก็เป็นในเรื่องความสามารถในด้านความรู้ความจำ เช่นกัน ทำให้นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาไม่รู้จักประยุกต์นำเอาวิชาวิชีสอนสังคมศึกษาไปใช้ในการฝึกสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปราณี ภาสกรณ² ได้เสนอแนะอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาว่า "ควรจะสอนให้นักศึกษาสามารถนำประโยชน์จากวิชาที่เรียนไปใช้ให้ได้ผล โดยสามารถนำเอาทฤษฎีต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในสถานที่แท้จริงของการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน" เพราะฉะนั้นอาจารย์ผู้สอนวิชาวิชีสอนสังคมศึกษา นอกจากจะเน้นในด้านความรู้ ความเข้าใจ และความจำแล้ว ในการวัดผล อาจารย์ผู้สอนควรจะเป็นในด้านความสามารถของนักศึกษาทางด้านรู้จักการวิเคราะห์, การประยุกต์, และการสร้างสรรค์พร้อมกันไปด้วย ในเวลาเดียวกัน นั่นก็คือ การสอนที่เน้นในเรื่องแนวความคิดรวบยอดเบื้องต้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะให้นักศึกษารู้จักคิดเป็น วิเคราะห์เป็น และในเวลาเดียวกัน ต้องเน้นให้นักศึกษารู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ในแต่ละสาขาวิชาพร้อมทั้งเสนอแนะแหล่งความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อให้ นักศึกษารู้จักแหล่งข้อมูลที่สำคัญและจำเป็น เพื่อเป็นพื้นฐานหรือประสบการณ์เบื้องต้นในการประยุกต์นำเอาความรู้ไปใช้ในการสอนในโรงเรียนได้เพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้แล้วการเรียนวิชาวิชีสอนสังคมศึกษายังควรที่จะเน้นการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนแบบจุดภาคมาใช้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมตัวให้นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้มีประสบการณ์ในการสอนก่อนการสอนจริง โดยอาจมีการฝึกทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นบางอย่าง เช่น การตั้งคำถาม การใช้อุปกรณ์ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้มีประสบการณ์ตรงก่อนที่จะออกฝึกสอน อีกทั้งยังช่วยปรับปรุงแก้ไขการสอนได้อย่างดี เป็นการหาข้อบกพร่องเบื้องต้น ในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการตระเตรียมตัวที่ดีก่อนลงหน้า

²ปราณี ภาสกรณ, อ้างแล้ว,

และในส่วนที่เป็นความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหมวดวิชาสังคมศึกษา วิชาวิธีสอนสังคมศึกษา และการฝึกสอนสังคมศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งปรากฏในส่วนที่เป็นแบบสอบถามนั้น ผลการวิจัยปรากฏว่า

1) ปัญหาการเรียนหมวดวิชาสังคมศึกษา

นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาประสบกับปัญหาในการเรียนหมวดวิชาสังคมศึกษามากที่สุด คือ ด้านเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาที่ได้ศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์นั้น มีความรู้สึก ✓ ว่าเนื้อหายังไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากวิชาความรู้แต่ละวิชาที่ได้ศึกษามานั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน ตลอดจนยังขาดหนังสือและตำรา เอกสารประกอบที่ใช้ในการค้นคว้าการทำรายงาน/ซึ่งทำให้การเรียนหมวดวิชาสังคมศึกษา ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้ ซึ่งผลการวิจัยเรื่องนี้ตรงกับผลการวิจัยของ ภนิตา กุสกูล³ และปราณี ภาสกรณ⁴

แสดงให้เห็นว่า การเรียนหมวดวิชาสังคมศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้น นักศึกษาอาจจะเข้าใจผิดว่า การเรียนวิชาเฉพาะทางด้านสังคมศาสตร์ จะสามารถนำไปใช้ได้โดยตรงกับนักเรียนในโรงเรียนได้ แต่หลักสูตรมัธยมศึกษาเป็นการประยุกต์วิชาสังคมศาสตร์ เพื่อนำไปให้นักเรียนใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จึงทำให้นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการเรียนหมวดวิชาสังคมศึกษานั้นไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้

³ ภนิตา กุสกูล, "โปรแกรมการเตรียมครูระดับปริญญาตรี เพื่อสอนวิชาสังคมศึกษา", (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517) หน้า 144

⁴ ปราณี ภาสกรณ, "การเตรียมครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์", (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513) หน้า 158

ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้อย่างดี ด้วยเหตุนี้เอง อาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาสังคมศึกษา จึงต้องอธิบายและชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจถึงลักษณะของการเรียนหมวดวิชาสังคมศึกษานั้น เป็นเพียงแนวทางหรือเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการที่นักศึกษาจะมีความรู้ล่วงหน้าก่อนการฝึกสอน นักศึกษาต้องรู้จักประยุกต์ปรับปรุง คัดแปลง และค้นคว้าเพิ่มเติมในหมวดวิชาสังคมศึกษา ให้เหมาะสมและถูกต้องในการนำไปใช้ฝึกสอน

2) ปัญหาด้านการเรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา

สำหรับปัญหาด้านการเรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาของนักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาประสบปัญหาด้านการแสดงสาธิตวิธีสอนแบบต่าง ๆ จากอาจารย์ผู้สอน ตลอดจนการแนะนำการใช้อุปกรณ์การสอนมีน้อยเกินไป ทำให้ นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาไม่สามารถที่จะนำเอามาใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผลที่ว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา มีการแสดงสาธิตตลอดจนแนะนำการใช้อุปกรณ์การสอนประกอบในบทเรียนวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาฝึกสอนนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา เพราะฉะนั้น นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษามีข้อเสนอแนะในการเรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาว่า อาจารย์ ควรจะได้สาธิตวิธีสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนการใช้อุปกรณ์การสอนเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยเรื่องนี้ ปรากฏว่าตรงกับ ผลการวิจัย นงนุช สุวรรณแสง⁵ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา มีความเข้าใจคิดว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาต้องแสดงสาธิตการสอนวิธีต่าง ๆ ให้ นักศึกษาคูครบทุกวิธี ซึ่งในความเป็นจริงแล้วไม่สามารถ ปฏิบัติได้ ทั้งนี้เพราะการสอน นั้นถือเอาความเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ วิธีการสอน วิธีการสอนแบบหนึ่งอาจเหมาะสมกับบทเรียนหนึ่งที่สอนแก่นักเรียนกลุ่มหนึ่งเท่านั้น แต่อาจไม่เหมาะสมกับบทเรียนอื่น ซึ่งผู้สอนย่อมต้อง

⁵ นงนุช สุวรรณแสง, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาของอาจารย์ในวิทยาลัยครู," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521) หน้า 89

รู้จักเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมสภาพการสอนแต่ละคราวไป การสาธิตการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนอาจจะทำได้พอเป็นแนวทางเท่านั้น

3) ปัญหาการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา

จากผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาประสบปัญหาในการฝึกสอนนานาประการ อาทิเช่น ไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนและจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียนวิชาสังคมศึกษาได้ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนส่วนหนึ่งยังไม่เห็นคุณค่าหรือเห็นความสำคัญของวิชาสังคมศึกษา ทำให้นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาเกิดความยุ่งยากและลำบากใจในการปกครองชั้นเรียน สามารถทำการเรียนการสอนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยเรื่องนี้ปรากฏว่าตรงกับผลการวิจัยของพิศวง ชรรมนันทา⁶ และจิตรสมร ชุ่มอินทรจักร⁷ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาฝึกสอนต้องอาศัยคำแนะนำจากอาจารย์นิเทศก์ในเรื่องการควบคุมชั้นเรียนให้มีระเบียบวินัย ตลอดจนนักศึกษาดูฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาต้องรู้จักการประยุกต์การสอนในบทเรียนต่าง ๆ ให้ถูกต้องเหมาะสมและพยายามทำให้บทเรียนน่าสนใจ เข้าใจแก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจจะต้องอาศัยใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการสอนเข้ามาช่วย อาทิเช่น การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น อาจให้ช่วยอภิปรายหรือจัดการเรียนการสอนให้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายแก่นักเรียน เช่น อาจมีการจัดฉายภาพยนตร์ประกอบการใช้สอนโดยวิธีสร้างสถานการณ์จำลอง การสาธิตอุปกรณ์การสอนให้เพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

นอกจากนี้ปัญหาการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาที่นักศึกษาประสบคือ การใช้อุปกรณ์

⁶พิศวง ชรรมนันทา "ปัญหาการฝึกสอนของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519) หน้า 48

⁷จิตรสมร ชุ่มอินทรจักร, "ปัญหาและความยุ่งยากที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) หน้า 77

การสอน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาประสบมากที่สุด คือ เรื่อง อุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอที่จะใช้ในการสอนวิชาสังคมศึกษา ตลอดจนสภาพของห้องไม่เอื้ออำนวยในการใช้อุปกรณ์การสอน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ตรงกับผลการวิจัยของ รัชนี สาตบุตร⁸ และ ลัดดาวลัย มาลยวงศ์⁹ แสดงให้เห็นว่า การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในอันที่จะสามารถทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำต้องอาศัยสื่อการสอนเข้าช่วยเหลืออย่างมาก นั่นคือ นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาต้องรู้จักผลิตอุปกรณ์การสอนขึ้นใช้เอง แบบง่าย ประหยัด ราคาถูก ตลอดจนใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นนั้นมาดัดแปลงให้เป็นอุปกรณ์การสอนขึ้น นอกจากนี้แล้วยังต้องรู้จักใช้อุปกรณ์การสอนที่มีอยู่ในโรงเรียนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์เท่าที่จะสามารถทำได้

4) ปัญหาด้านการนิเทศการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา

โดยเหตุการนิเทศการฝึกสอนเป็นองค์ประกอบที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสอนทุกสาขาวิชา ทั้งนี้เพราะการนิเทศการฝึกสอนจากอาจารย์นิเทศก์ จะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนช่วยเหลือปัญหาด้านต่าง ๆ แก่นักศึกษาฝึกสอนได้อย่างดี แต่ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาไม่มีปัญหาในเรื่องของการนิเทศจากอาจารย์นิเทศก์ แสดงให้เห็นว่า ระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาไม่ประสบปัญหาหรือข้อขัดแย้งในเรื่องการฝึกสอน ทำให้เป็นที่น่ายินดีที่

⁸ รัชนี สาตบุตร, "โปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516) หน้า 89

⁹ ลัดดาวลัย มาลยวงศ์, "สภาพการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษาชั้นสูง," (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2514) หน้า 84

นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาสามารถทำการสอนไปได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการวิจัยเรื่องนี้มีข้อขัดแย้งและแตกต่างไปจากผลการวิจัยของ นาคทยา ภัทรแสงไทย¹⁰ ที่กล่าวถึงปัญหาการฝึกสอนท่านอาจารย์นิเทศก์สรุปไว้ว่า "อาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษาฝึกสอนมักมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน"

5) การปรับปรุงการเรียนการสอนหมวดวิชาสังคมศึกษา

เนื่องจากเหตุที่ว่า การเรียนหมวดวิชาสังคมศึกษาถือได้ว่าเป็นการปูพื้นฐานเบื้องต้นให้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี การสอนสังคมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางตลอดจนปูพื้นฐานความรู้ให้แก่ นักศึกษา ก่อนที่จะออกทำการฝึกสอนจริง สำหรับข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นของ- นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้ให้ไว้ในคำานที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนหมวดวิชาสังคมศึกษา คือ การปรับปรุงวิธีสอนตลอดจนการออกข้อสอบของอาจารย์ รวมไปถึงการปรับปรุงคานหลักสูตรและประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษาให้ทันสมัยและก้าวหน้าอยู่เสมอ ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงนุช สุวรรณแสง¹¹ แสดงให้เห็นว่า ใน การเรียนการสอนหมวดวิชาสังคมศึกษานั้น อาจารย์ผู้สอนต้องเป็นในเรื่อง แนวความคิดรวมยอดเบื้องต้น กับวิธีการแสวงหาความรู้ในแต่ละสาขาวิชา พร้อมกับแนะนำแหล่งความรู้เพิ่มเติม ให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมให้มาก และนำไปศึกษาอีกแหล่งข้อมูลที่สำคัญและจำเป็น เพื่อเป็นการปูพื้นฐาน และประสบการณ์ในการประยุกต์ความรู้ไปใช้สอนในโรงเรียนให้ได้มากยิ่งขึ้น

6) การปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา

ในการฝึกสอนแต่ละสาขาวิชานั้น จำเป็นที่นักศึกษาฝึกสอนทุกคนต้องศึกษา

¹⁰ นาคทยา ภัทรแสงไทย, "ปัญหาการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518)

¹¹ นงนุช สุวรรณแสง, อ้างแล้ว, หน้า 91

วิชาวิธีสอนก่อนการฝึกสอน และในสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาก็เช่นเดียวกัน นักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาไว้ว่า ควรที่จะมีการปรับปรุงวิธีสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา ตลอดจนการฝึกหัดให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกหัดเขียนวัตุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการทำบันทึกการสอนให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้นในขณะที่ทำการฝึกสอน ซึ่งผลการวิจัยเรื่องนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิศวง ชรรมนันทา¹² แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการฝึกสอนที่นักศึกษาสาขาต่าง ๆ มักจะประสบที่สอดคล้องตรงกับเรื่องหนึ่ง คือ การทำบันทึกการสอน โดยเฉพาะในเรื่องการเขียนวัตุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพราะฉะนั้นอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาจึงสมควรที่จะเน้นในเรื่องการทำบันทึกการสอนให้แก่ศึกษามากยิ่งขึ้น โดยพยายามให้นักศึกษาฝึกการทำบันทึกการสอนให้มีความชำนาญตลอดจนสามารถเขียนวัตุประสงค์เชิงพฤติกรรมได้เป็นอย่างดีจะช่วยให้การฝึกสอนลดปัญหาในค่านี้อลงไปได้อย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิผลวิชาสังคมศึกษาวิชาวิธีสอนสังคมศึกษากับการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง" ผู้วิจัยมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนหมวดวิชาสังคมศึกษา วิชาวิธีสอนสังคมศึกษาและการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาที่สมควรจะมีการแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนในสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้ คือ

ด้านการเรียนการสอนหมวดวิชาสังคมศึกษา

ข้อเสนอแนะต่อคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹²พิศวง ชรรมนันทา, อ้างแล้ว, หน้า 111

1) ควรปรับปรุงการเรียนการสอนหมวดวิชาสังคมศึกษาให้นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาสามารถนำความรู้ที่ศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาทิเช่น จัดให้มีการค้นคว้าทำรายงานเพิ่มขึ้น จัดอาจารย์ผู้มีประสบการณ์มาบรรยายเพิ่มเติมในบางครั้ง หรือจัดทัศนศึกษานอกสถานที่เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้คุ้นเคยกับการใช้แหล่งความรู้ เพื่อจะเป็นประโยชน์การฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาได้มากขึ้น

2) ควรปรับปรุงห้องสมุดของคณะศึกษาศาสตร์ โดยจัดให้มีเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัย ตลอดจนวารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการสอนวิชาสังคมศึกษาเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อให้นักศึกษาโดยเฉพาะสาขาการการสอนสังคมศึกษาได้มีโอกาสค้นคว้าเพิ่มเติมความรู้ที่ได้จากห้องเรียน และจะเป็นประโยชน์เอื้ออำนวยในการศึกษาค้นคว้าหรือการทำรายงานของนักศึกษาวิชาการสอนสังคมศึกษาได้สะดวก

ข้อเสนอแนะอาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาสังคมศึกษา

1) ควรจะปรับปรุงแก้ไข ตำราเรียนให้มีเนื้อหาในวิชาสังคมศึกษาให้ทันสมัยอยู่เสมอ และให้สอดคล้องกับภาวะและเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบันที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาเนื้อหาวิชาการที่ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ของสังคม และเป็นประโยชน์เอื้ออำนวยในการฝึกสอนต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ควรปรับปรุงการวัดผลในแต่ละวิชานอกจากจะให้ความรู้ ความจำ และความเข้าใจในวิชาสังคมศึกษาแต่ละ วิชาแล้ว ยังควรจะเน้นความสามารถในระดับชั้นสูงอีกด้วย ควบคู่กันคือ ความสามารถในการวิเคราะห์วิจารณ์ สร้างสรรค์ และประยุกต์ในวิชาสังคมศึกษาได้ดียิ่งกว่า แทนที่จะมีการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในแนวทางที่ผิด ๆ ที่ผ่านมาก็คือ ใหญ่เรียนท่องจำเนื้อหาวิชาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

ด้วยเหตุนี้อาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาสังคมศึกษาจึงควร เน้นในเรื่องแนวความคิดรวม ยอดเบื้องต้นกับวิธีการแสวงหาความรู้ในแต่ละสาขาพร้อมทั้งแนะนำแหล่งความรู้เพิ่มเติม

ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมให้มากขึ้น และนำไปศึกษาแหล่งข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นเพื่อเป็นพื้นฐานประสบการณ์ในการประยุกต์ความรู้ไปสอนในโรงเรียนได้มากขึ้น นอกจากนี้ควรจะสนับสนุนให้มีการประเมินผลการสอนทุกวิชาในแขนงสังคมศึกษาของอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาอีกด้วย

ด้านการเรียนการสอนวิธีสอนสังคมศึกษา

ขอเสนอแนะแก่อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนสังคมศึกษา

1) อาจารย์ผู้สอนควรจะเน้นการฝึกหัดทำบันทึกการสอนวิชาสังคมศึกษาแก่นักศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ นักศึกษา มีความชำนาญในการทำบันทึกการสอนเพียงพอออกไปทำการฝึกสอน มิฉะนั้นแล้วอาจารย์นิเทศก์หรืออาจารย์พี่เลี้ยงต้องมาตั้งต้นแนะนำ และอธิบายชี้แจงวิธีการทำบันทึกการสอนใหม่หมด ทำให้เสียเวลาและเป็นภาระแก่อาจารย์นิเทศก์โดยไม่จำเป็น

2) อาจารย์ผู้สอนควรจะให้ นักศึกษา มีโอกาสได้ฝึกหัดทดลองสอนในชั้นเรียนระหว่างหมู่เพื่อนนักศึกษาด้วยกันในแนวทางสอนแบบจุลภาคให้เพียงพอ เพื่อเป็นการฝึกหัดหรือทดลองก่อนการฝึกสอนจริง โดยอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนสังคมศึกษาเป็นผู้พี่เลี้ยงดูแลให้คำแนะนำแก้ไขบกพร่องต่าง ๆ ก่อนการฝึกสอนจริง

3) อาจารย์ผู้สอนเน้นเรื่องการใช้อุปกรณ์การสอนอย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการใช้อุปกรณ์การสอนสำเร็จรูปที่มีอยู่แล้วให้เป็นและการผลิตอุปกรณ์ราคาถูกลงที่สามารถทำขึ้นได้จากสภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ นักศึกษา ได้เพิ่มแนวทางในการประยุกต์เมื่อออกทำการฝึกสอนจริง

4) อาจารย์ผู้สอนควรจัดเวลาสำหรับให้นักศึกษาได้ปรึกษาหารือ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับการสอนของคนใต้

ด้านการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา

1) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจัดจำนวนอาจารย์นิเทศก์ให้

เพียงพอหรือได้สัดส่วนพอเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาในแต่ละเทอม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์นิเทศก์ 1 คน ควรที่จะให้ดูแลนิสิตพอเหมาะสมกับเวลาที่มีอยู่ ทั้งนี้เพื่อที่จะได้มี เวลาให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่นักศึกษาฝึกสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นคณะศึกษาศาสตร์ไม่ควรที่จะจัดให้อาจารย์นิเทศก์ นิเทศนักศึกษาฝึกสอนมากเกินไป เพียงเพื่อ เห็นแก่ค่าเบี้ยเลี้ยงหรือผลตอบแทนเท่านั้น เพราะจะทำให้ผลเสียหายยังนักศึกษาฝึกสอนเกิดขึ้นได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

2) อาจารย์นิเทศก์ควรมีเวลาดูการสอนนักศึกษาแต่ละคนอย่างน้อย 3 ครั้ง โดยเฉพาะในระยะแรก (1-3 สัปดาห์) ควรดูการสอนของนักศึกษาให้บ่อยครั้ง เพื่อให้ นักศึกษาฝึกสอนได้มีโอกาสพบปะ ขอคำปรึกษาหารือ หรือชี้แจงรายละเอียดปัญหาอุปสรรค ต่าง ๆ ที่ประสบด้วยตนเอง เพราะบางครั้งนักศึกษาฝึกสอนในระยะใหม่ ๆ มักจะประสบปัญหามากมาย ทำให้บางโอกาสหมดกำลังใจหรือท้อแท้ใจ อาจารย์นิเทศก์จึงควร ที่จะดูนักศึกษาให้บ่อยครั้ง เพื่อที่จะสามารถช่วยเหลือหรือแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันทีที่ อีกทั้งยังทำให้นักศึกษาฝึกสอนมีความอบอุ่นใจ มีกำลังใจที่จะฝึกสอนให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอเสนอแนะ

ควรจะมีการค้นคว้าทำการวิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิผลวิชาสังคมศึกษา วิชาวิธีสอนสังคมศึกษากับการฝึกสอนสังคมศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ในสถาบันอื่น ๆ ต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย